

Nr 122

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
reseersättning åt församlingspräster m. m. jämte en
i ämnet väckt motion.*

(5:e avd.)

I propositionen nr 130 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 29 mars 1963, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen den 29 juni 1951 (nr 570) angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästernas avlöning (prästlönekostnadslag), *dels* godkänna av föredragande statsrådet förordad övergång till nytt system för ersättning åt präster m. fl. för resor i tjänsten samt för fördelningen av kostnaderna härför mellan pastoraten och kyrkofonden, *dels ock* bemyndiga Kungl. Maj:t att i övrigt utfärda bestämmelser i enlighet med vad föredragande statsrådet förordat.

Berörda lagförslag finns fogat vid propositionen å s. 2 och 3.

I propositionen framlägges förslag till ändrade grunder för ersättning åt präster och icke-prästvigda tjänstebiträden åt präster för resor i tjänsten. Förslaget grundar sig på en uppdelning av dessa resor i två huvudgrupper. För den ena, som avser det stora antalet kortare rutinresor inom ett pastorat, föreslås införandet av beteckningen *åkning i tjänsten*. Ersättning för sådana resor föreslås utgå efter ett förenklat system på grundval av åkningsjournal, som föres av befattningshavaren. Den andra gruppen resor utgör *tjänsteresor* i egentlig mening och föreslås ersättas i huvudsak enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet. Enligt förslaget skall pastorat svara för kostnaderna för åkning i tjänsten och tjänsteresor inom pastoratet såsom en prästlönekostnad, medan kostnaderna för övriga resor skall bestridas ur kyrkofonden.

I statsrådsprotokollet redovisas de olika avsnitten sålunda:

1. *Inledning*, s. 4 o. 5.
2. *Frågans tidigare behandling*, s. 6 o. 7.
3. *Prästreseutredningens förslag*, s. 7—11.
4. *Remissyttranden*, s. 11—13.
5. *Föredraganden*, s. 13—19.

Beträffande den närmare innebörden av propositionsförslaget får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

I anledning av propositionen har inom andra kammaren av herr *Börjeson* i Glömminge *m. fl.* väckts en *motion* (II: 913), vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av propositionen ur 130 måtte godtaga i motionen förordade riktlinjer för bedömning av ersättningsanspråk för församlingsprästers tjänsteresor.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. F. n. äger församlingspräst i och för resor i tjänsten i första hand fritt disponera ett schablonmässigt beräknat fast reseanslag om högst 500 kr. per år; under vissa förutsättningar kan därutöver utgå tillfälligt reseanslag med skillnaden mellan den sammanlagda ersättning, som skulle ha utgått vid tillämpning av 1929 års allmänna resereglemente, och det fasta reseanslaget. För vissa speciella slag av resor utgår slutligen ersättning enligt nämnda reglemente. Detta ersättningssystem har på senare år kritiserats ur tekniska och rättvisesynpunkter. Med den omfattning de tillfälliga reseanslagen numera erhållit — år 1960 omkring 55 procent av de totala anslagen — anses systemet med årliga reseanslag inte längre fungera tillfredsställande.

Propositionsförslaget — vilket föregåtts av överläggningar med vederbörande personalorganisation, varvid överenskommelse uppnåtts rörande i reseersättningssystemet ingående förmåner — har utformats under särskilt hänsynstagande till församlingsprästernas speciella arbetsförhållanden med dagliga korta rutinresor. I förenklingssyfte föreslås i fråga om resor av denna kategori införandet av ett nytt institut, åkning i tjänsten, som utmärks av att beträffande resor inom — i vissa speciella fall även utom — pastoratet med en varaktighet av högst 8 timmar i följd, restiden inräknad, skall föras en åkningsjournal som kan ligga till grund för utbetalningsbeslut. Resor som inte kan hänföras till åkning i tjänsten kommer med denna gränsdragning att utgöra tjänsteresor i egentlig mening. I fråga om dessa blir allmänna resereglementet i princip tillämpligt. Då det sålunda förordade systemet synes lämpligt och praktiskt, biträder utskottet propositionsförslaget i detta grundläggande hänseende.

I fråga om resor som skall hänföras till åkning i tjänsten innebär propositionsförslaget vidare, att för resa som inte överstiger 2 kilometer resekostnadsersättning över huvud taget inte skall utgå. Traktamente skall inte få uppbäras vid åkning i tjänsten. Resekostnadsersättning erhålls med tillämpning av ett förenklat system med den förut omnämnda åkningsjournalen som underlag, vilket onödiggör reseräkningar. Om egen bil utnyttjas utgår vidare ersättning utan s. k. kostnadsjämförelse. Mot vad sålunda föreslagits har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Likaså biträder utskottet vad Kungl. Maj:ts förslag innehåller om att åkningsersättning till församlingspräst eller pastoratsadjunkt i stad eller annan tätort skall kunna utgå med ett fast årligt anslag, som får disponeras utan redovisningsskyldighet för varje enskild resa, och att det skall an-

komma på Kungl. Maj:t att, med beaktande av det allmänna kostnadsläget i fråga om taxor i allmän lokal trafik, fastställa det belopp varmed dylikt åkningsanslag högst må utgå.

När det gäller frågan om vilka förrättningar utanför pastoratet som skall anses höra till tjänsten, kan enligt föredragande statsrådet viss tveksamhet råda, enär en närmare precisering saknas av prästs tjänståligganden i sådant avseende. Vissa allmänna riktlinjer anges emellertid till ledning för domkapitlens prövning av ersättningsanspråk för tjänsteresa. Till tjänsteresor skulle sålunda hänföras resor till mantalsskrivningsförrättning, för val av biskop, kyrkomötesombud eller prästerlig ledamot i domkapitel och vid kallelse till sammanträde med biskop eller domkapitel för handläggning av visst ärende. Däremot skulle ersättning inte utgå vid resa för att meddela själavård åt församlingsbo som intagits på sjukhus eller ålderdomshem, fångvårdsanstalt eller motsvarande inrättning inom annat pastorat, såvida inte särskilt medgivande lämnats av domkapitlet. Resor till sammankomster med kontraktets präster eller organisationer av olika slag skulle inte anses som tjänsteresor. Vidare förordas en strängare bedömning av ersättningsanspråk för resor i och för att assistera vid prästvigning, kyrkoherdeinstallation och invigningsförrättningar av olika slag.

I motionen II: 913 påyrkas en mera generös bedömning av ersättningsanspråk för tjänsteresor än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Resor för förrättning å ålderdomshem, sjukhus m. m. utanför det egna pastoratet bör sålunda enligt motionärerna anses ersättningsberättigande utan särskilt förhandsmedgivande av domkapitlet. Vidare bör enligt motionärerna resor till kontraktskonvent, organisationssammankomster i samband med tjänsten och kyrkoherdeinstallationer o. d. vara generellt ersättningsberättigande. Avgörande för bedömningen bör enligt motionärerna över huvud taget vara, i vilken mån resan avser att gagna arbetet i pastoratet.

För egen del kan utskottet inte förorda en utvidgning av den enligt propositionsförslaget föreslagna rätten till ersättning för vissa resor på sätt i motionen påyrkats. Erforderlig ledning för bedömandet av rätt till ersättning för ifrågavarande resor torde i förekommande fall kunna erhållas genom utfärdande av anvisningar inom ramen för vad i statsrådsprotokollet anges. Utskottet avstyrker med hänsyn till det anförda motionsyrkandet i fråga.

I fråga om fördelningen mellan pastoraten och kyrkofonden av kostnaderna för prästernas resor utgår propositionsförslaget från att liksom hittills pastoratet skall svara för sina prästlönekostnader, inklusive alla kostnader för prästernas resor i tjänsten inom pastoratet. Kyrkofonden skulle således i fråga om församlingspräster och pastoratsadjunkter svara endast för resor som sträcker sig utanför pastoratet och inte får räknas som åkning i tjänsten. Vad propositionsförslaget sålunda innehåller föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Vad angår det vid propositionen fogade lagförslaget har granskningen av detsamma inte föranlett någon erinran från utskottets sida.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 913,

1) antaga vid propositionen nr 130 fogat förslag till lag om ändring i lagen den 29 juni 1951 (nr 570) angående pastorats deltagande i kostnaderna för församlingsprästernas avlöning (prästlönekostnadslag);

2) godkänna i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 29 mars 1963 förordad övergång till nytt system för ersättning åt präster m. fl. för resor i tjänsten samt för fördelningen av kostnaderna härför mellan pastoraten och kyrkofonden;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att i övrigt utfärda bestämmelser i enlighet med vad i statsrådsprotokollet förordats.

Stockholm den 14 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 123.

Reservationer

- 1) av herr *Staxäng*;
- 2) av herr *Eliasson* i Sundborn;
- 3) av herr *Nelander*.